

Posudek oponentky diplomové práce

Tomáš Jančar

Dohody o volbě soudu v mezinárodním právu soukromém

Datum odevzdání práce: červen 2021

I. Aktuálnost a náročnost tématu

Diplomant si zvolil pro svou diplomovou práci téma z oblasti mezinárodního práva soukromého procesního, konkrétně volbu soudu. Tento institut je upravený v pramenech mezinárodního práva soukromého na úrovni mezinárodní, unijní i vnitrostátní, a zpracování tématu tak předpokládá právní analýzu a srovnání jednotlivých pramenů i aplikační praxe soudů vnitrostátních, zahraničních a v neposlední řadě i Soudního dvora Evropské unie (SDEU). Náročnost zvoleného tématu je tedy přiměřená požadavkům na závěrečnou práci magisterského studia. Aktuálnost tématu je dána neustále se vyvíjející interpretační judikaturou, otázkami, které zůstávají i přes snahy o upřesnění pravidel pro volbu soudu a posílení autonomie vůle stran nadále nejasné, a hojným využíváním volby soudu ve smluvních vztazích s mezinárodním prvkem. Zvolené téma tedy svou náročností i aktuálností splňuje kritéria pro téma diplomové práce.

II. K vytyčeným cílům a obsahu práce

Diplomant si v úvodu práce vytyčil za cíl analyzovat a podrobit kritice právní úpravu dohod o volbě soudu v nařízení Brusel I bis a v Haagské úmluvě o volbě soudu z roku 2015, čímž téma práce zúžil a zaměřil na unifikovaná pravidla na úrovni unijní a celosvětové. V rozsahu diplomové práce vnímám toto zúžení pozitivně, umožňuje autorovi hlubší analýzu pravidel, která jsou z perspektivy členského státu Evropské unie nejvýznamnějším pramenem právní úpravy.

Vlastní text diplomové práce včetně poznámek pod čarou má celkem 116 989 znaků. Stať práce je na 47 stranách rozdělena do pěti kapitol.

V prvních kapitolách se autor nejprve věnuje institutu volby soudu v obecné rovině a podává přehled pramenů právní úpravy. Na str. 7 a na str. 14 mám drobnou výtku k autorově odkazu na čl. 10 nařízení Brusel II ter jako příkladu současného trendu rozšiřování přípustnosti volby soudu v oblasti rodinného práva. Omezená volba práva ve věcech rodičovské odpovědnosti totiž není novinkou, kterou by zavedlo nové nařízení, je přípustná už podle stávajícího čl. 10 odst. 3 nařízení Brusel II bis, což potvrzuje judikatura SDEU. Na str. 7 a na str. 15 zmiňuje autor přípustnost volby soudu ve věcech vyživovacích povinností. Postrádám zde dovětek o omezení ve vztahu k vyživovací povinnosti k osobám mladším 18 let (čl. 4 odst. 3 nařízení o výživném), tedy v praxi nejčastějšímu předmětu soudních sporů o výživné.

Ve třetí kapitole se autor věnuje pravidlům pro volbu práva podle nařízení Brusel I bis. Na str. 17 uvádí, že „...Brusel I bis je závazný pro orgány veřejné moci členských států a EU...“ Toto tvrzení může vzbudit dojem, že nařízení není závazné pro soukromoprávní subjekty, což by jistě nebyl správný závěr o jeho závaznosti a použitelnosti.

Ve čtvrté kapitole autor pojednává o Haagské úmluvě o volbě soudu. Autor by měl lépe vysvětlit tezi týkající se derogačních účinků dohod o volbě soudu uvedené v prvním odstavci na str. 36, že „...*Tato povinnost je formulována bez ohledu na existenci řízení před soudem zvoleným dohodou, což vede k tolerování paralelních řízení...*“.

Stěžejní částí diplomové práce je pátá kapitola, v níž autor naplňuje vytyčené cíle, když se po předchozích, převážně popisných kapitolách dostává ke komparaci a analýze pravidel nařízení Brusel I bis a Haagské úmluvy o volbě soudu. Autor se přitom zaměřuje na slabá místa právní úpravy, kritický je zejména k ustanovením nařízení Brusel I.

Na str. 39–40 autor uvádí: „...*Odlišností je rozdělení této otázky na tři okruhy: existence souhlasu s uzavřením dohody, splnění formálních náležitostí a materiální platnost dohody. Zatímco Brusel I bis posuzuje existenci souhlasu podle své autonomní úpravy, Haagská úmluva aplikuje stejné vnitrostátní právo určené kolizní normou na otázku existence souhlasu i materiální platnosti...*“. Autor by měl vysvětlit, proč odlišuje existenci souhlasu a materiální platnost. Na str. 40 dále autor dovozuje, že „...*Brusel I bis by byl účinnější, kdyby lépe vymezil způsob posuzování existence souhlasu s dohodou...*“. Zajímalo by mě, jak konkrétně by si autor „zlepšení“ představoval, zda má být dostatečným řešením návrh čl. 25 odst. 5 uvedený na str. 43. Na str. 40 je dále autorem dovozeno, že „...*Brusel I bis neřeší otázku, v jakém rozsahu může platnost jurisdikční dohody přezkoumat nezvolený soud. V tomto směru by mohla být Haagská úmluva inspirací...*“. Pokud by byl tento inspirační návrh následován, nevrátila by se unijní úprava o krok zpět směrem k problémům tzv. torpéd, byť v „převlečené“ podobě?

Autor dále nabízí i vlastní legislativní návrhy. Autorem navržená definice mezinárodního prvku (str. 41) by si podle mého názoru zasloužila úpravu, aby měla mít stejný význam jako definice v čl. 1 odst. 2 Haagské úmluvy o volbě soudu.

Z autorova návrhu na změny v čl. 25 na str. 43 mimo jiné vyplývá, že by do rozsahu autonomní kolizní normy pro materiální platnost dohod o příslušnosti zahrnula i způsobilost stran uzavřít dohodu. V této souvislosti by mě zajímalo, zda měl autor namysli svéprávnost strany uzavírající dohodu nebo přípustnost uzavírání dohod o volbě soudu pro určité subjekty.

Na str. 45-46 autor v kontextu návrhu na změnu úpravy ustanovení o mezinárodní *lis pendens* v nařízení Brusel I bis uvádí, že „...*Do budoucna se nabízí rozšíření unijních pravidel uznávání a výkonu cizích soudních rozhodnutí i na rozsudky soudů třetích států, aby se v režimu celého čl. 33 neaplikovalo vnitrostátní právo, které je nyní používáno pro posouzení budoucí vykonatelnosti rozhodnutí soudu třetího státu...*“. Autor by mohl tuto úvahu podrobněji rozvést, zejména s ohledem na novou Haagskou úmluvu o rozsudcích z roku 2019.

III. Ke kritériím hodnocení práce

Obsahová struktura práce je přehledná, jednotlivé kapitoly na sebe logicky navazují. V prvních kapitolách statí používá autor převážně deskriptivní metodu a hojně cituje odbornou literaturu, ze značné části zahraniční. Bohužel, někdy jsou příliš časté citace na úkor srozumitelnosti textu. V páté kapitole převládá metoda komparativní a analytická. V závěru práce autor shrnuje své závěry a celkově se mu daří naplnit v úvodu vytyčené cíle.

Jazyk diplomové práce je srozumitelný, i když z některých citacích je jazykově a stylisticky až příliš patrný cizojazyčný původ, vyšší podíl autorova vlastního textu by práci rozhodně prospěl.

Autor používá styl odpovídající odbornému právníckému pojednání. Pravopisné chyby a překlepy se v práci vyskytují jen ojediněle (např. „...*jak přistupovat k čistě vnitrostátní situace...*“ na str. 39). Autor pracuje s českou i zahraniční odbornou literaturou a judikaturou soudů. Pro potvrzení svých závěrů mohl autor snad jen přidat více příkladů ze soudní praxe. Poznámkový aparát a seznamy použité literatury a judikatury jsou vyhovující.

Oceňuji vlastní názory autora prezentované na několika místech práce.

III. Otázky k zodpovězení při obhajobě

Při obhajobě by se autor mohl vyjádřit k výše uvedeným obsahovým připomínkám. Dále bych ráda položila následující otázky:

Autor se ve své práci okrajově zmiňuje i o tacitní prorogaci podle čl. 26 nařízení Brusel I bis. Zajímá mě autorův názor na aplikaci tohoto ustanovení ve vztahu k žalovanému s bydlištěm mimo EU.

Autor se podrobně věnuje použití nařízení Brusel I bis ve vztahu k prorogaci soudů mimo EU. Zajímá mě autorův názor na posouzení platnosti dohody uzavřené ve prospěch soudu třetího státu, s nímž má ČR sjednanu dvoustrannou smlouvu o právní pomoci, která sice upravuje pravidla pro mezinárodní příslušnost soudu, avšak ustanovení o volbě soudu neobsahuje.

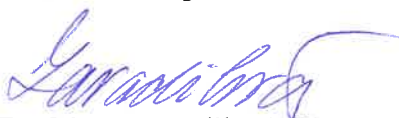
V. Doporučení práce k obhajobě

Sepsáním diplomové práce prokázal autor svou schopnost samostatné práce a hlubší znalost zvoleného tématu. I přes výše uvedené připomínky k obsahu práce, je diplomová práce z mého pohledu zdařilá a způsobila k obhajobě.

VI. Navržený klasifikační stupeň

S výhradou výsledku obhajoby navrhuji předběžně klasifikační stupeň velmi dobrý.

V Praze dne 8. srpna 2021

JUDr. Marta Zavadilová, Ph.D.